

Załącznik nr 1
do uchwały nr.... Sejmiku Województwa Opolskiego
z dnia 20... r. w sprawie ustanowienia
planu ochrony dla Parku Krajobrazowego „Góry Opawskie”

PLAN OCHRONY DLA PARKU KRAJOBRAZOWEGO „GÓRY OPAWSKIE” (projekt)

Rozdział 1

Cele ochrony przyrody Parku

§ 1. Celami ochrony przyrody Parku Krajobrazowego „Góry Opawskie”, zwanego dalej „Parkiem”, są:

1) w zakresie ochrony przyrody nieożywionej:

- a) zachowanie charakterystycznych dla typów morfogenetycznych Gór Opawskich i Płaskowyżu Głubczyckiego struktur geologicznych, hydrograficznych i geomorfologicznych, w szczególności różnorodności odsłoneń skalnych, form rzeźby terenu związanych z naturalnymi i antropogenicznymi procesami geomorfologicznymi,
- b) zachowanie regionalnych i lokalnych geostanowisk reprezentatywnych dla zróżnicowania georóżnorodności terenu Parku,
- c) zachowanie naturalnego charakteru dolin rzecznych, w szczególności przełomów i koryt górskich potoków: Złotego Potoku, Oleśnicy, Bystrego Potoku i Białej Głuchołaskiej,
- d) zachowanie i wyeksponowanie walorów geologicznych kamieniołomu Dewon;

2) w zakresie ochrony gleb:

- a) zachowanie różnorodności typologicznej pokrywy glebowej,
- b) zachowanie warunków do występowania naturalnych procesów glebotwórczych,
- c) przeciwdziałanie erozji wodnej oraz wietrznej, degradującej i dewastującej zasoby glebowe,
- d) zwiększenie odporności gleb na degradację chemiczną i mechaniczną oraz przeciwdziałanie czynnikom i procesom degradacji, w tym zanieczyszczeniu ze strony nawożenia i stosowania środków ochrony roślin, a także zanieczyszczeniu z emisji przemysłowych i komunikacyjnych,
- e) ograniczenia dewastacji gleb w procesach zagospodarowania przestrzennego;

3) w zakresie ochrony zasobów wodnych wód powierzchniowych i podziemnych oraz ochrony ekosystemów wodnych:

- a) zachowanie naturalnego systemu hydrogeologicznego i hydrologicznego,
- b) ochrona ilości zasobów wodnych w warunkach nasilającego się deficytu,
- c) ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- d) utrzymanie powierzchni siedlisk hydrogenicznych i hydrofilnych, w szczególności w potokach o charakterze górskim,

- e) ochrona ujęć wód oraz stref ochrony bezpośredniej, pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej,
- f) zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego przy zachowaniu georóżnorodności i bioróżnorodności górskich rzek i potoków,
- g) utrzymanie funkcjonowania ekosystemów wodnych,
- h) zachowanie elementów rodzimej różnorodności biologicznej środowisk wodnych, w tym szczególnie cennych i zagrożonych;

4) w zakresie ochrony zbiorowisk roślinnych, w tym chronionych siedlisk przyrodniczych:

- a) zachowanie różnorodności zbiorowisk roślinnych właściwych dla regionu, w tym szczególnie siedlisk przyrodniczych rzadkich i zagrożonych oraz objętych ochroną prawną,
- b) poprawa stanu naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk roślinnych, w tym zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych, łąk świeżych, lasów, borów i zbiorowisk naskalnych,
- c) zachowanie i podtrzymanie możliwości trwałego funkcjonowania zbiorowisk roślinnych, w tym szczególnie chronionych siedlisk przyrodniczych, poprzez zachowanie właściwego stanu ich ochrony oraz zachowanie łączących je liniowych struktur, pełniących funkcje korytarzy ekologicznych,
- d) odtwarzanie ekosystemów leśnych o składzie gatunkowym zgodnym z siedliskiem, przebudowa w trakcie użytkowania rębego, drzewostanów monokulturowych całkowicie niezgodnych z siedliskiem oraz zrównoważone użytkowanie ekosystemów leśnych,
- e) utrzymanie ochrony wybranych stanowisk siedlisk naturalnych - naskalnych i leśnych oraz objęcie ochroną siedlisk szczególnie cennych, a dotychczas niechronionych;

5) w zakresie ochrony gatunków roślin i grzybów oraz ich siedlisk:

- a) zachowanie rodzimej różnorodności gatunkowej roślin i grzybów, właściwej dla regionu oraz ich siedlisk, w tym szczególnie gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych,
- b) objęcie ochroną czynną najcenniejszych stanowisk gatunków roślin naczyniowych takich jak: widłoząb zielony *Dicranum viride*, buławnik mieczolistny *C. longifolia*, pokrzyk wilcza jagoda *Atropa belladonna*, żywiec dziewięciolistny *Dentaria enneaphyllos*, skrzyp olbrzymi *Equisetum telmateia*, turzyca zwisała *Carex pendula*, kosmatka olbrzymia *Luzula sylvatica*, wroniec widlasty *Huperzia selago*, podrzeń żebrowiec *Blechnum spirant*, pióropusznik strusi *Matteucia struthiopteris*, zanokcica północna *Asplenium septentrionale*, jaskier platanolistny *Ranunculus platanifolius*, szarota norweska *Gnaphalium norvegicum*, wiciokrzew czarny *Lonicera nigra*, storczyk męski *Orchis mascula*,
- c) ograniczanie rozprzestrzeniania się populacji gatunków obcego geograficznie pochodzenia, w tym szczególnie zagrażających gatunkom rodzimym, takich jak niecierpek gruczołowaty *Impatiens roylei*, rdestowce *Reynoutria sp.*;

6) w zakresie ochrony gatunków zwierząt i ich siedlisk:

- a) zachowanie rodzimej różnorodności gatunkowej zwierząt, właściwej dla regionu, w tym szczególnie gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych, takich jak: gryziel *Atypus affinis*, tygryk paskowany *Argiope bruennichi*, żagnica torfowa *Aeshna juncea*, trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, szklarnik leśny *Cordulegaster boltonii*, lecicha południowa *Orthetrum brunneum*, lecicha mała *Orthetrum*

coerulescens, modraszek nausitous *Maculinea nausitous*, modraszek telejus *Maculinea teleius*, strzępotek soplaczek *Coenonympha tullia*, postojak wiesiołkowiec *Proserpinus proserpina*, biegacz pomarszczony *Carabus intricatus*, kostrzeń *Sinodendron cylindricum*, śliz *Barbatula barbatula*, piekielnica *Alburnoides bipunctatus*, głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, głowacz pręgopłetwy *Cottus poecilopus*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, kumak górski *Bombina variegata*, kumak nizinny *Bombina bombina*, gniewosz plamisty *Coronella austriaca*, żmija zygzakowata *Vipera berus*, bocian czarny *Ciconia nigra*, bocian biały *Ciconia ciconia*, trzmielojad *Pernis apivorus*, orlik krzykliwy *Aquila pomarina*, jarząbek *Bonasa bonasia*, derkacz *Crex crex*, zimorodek *Alcedo atthis*, dudek *Upupa epops*, płomykówka *Tyto alba*, puchacz *Bubo bubo*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, lerka *Lullula arborea*, pluszcz *Cinclus cinclus*, jarzębatka *Sylvia nisoria*, muchołówka mała *Ficedula parva*, muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*, gąsiorek *Lanius collurio*, ortolan *Emberiza hortulana*, podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*, mopek *Barbastella barbastellus*, nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*, nocek orzęsiony *Myotis emarginatus*, mroczek pozłocisty *Eptesicus nilssonii*, bóbr europejski *Castor fiber*, popielica *Glis glis*, ryś *Lynx lynx*,

- b) zachowanie istniejących stanowisk, ostoi i siedlisk rzadkich, zagrożonych i chronionych gatunków zwierząt oraz przywracanie utraconych składników bogactwa gatunkowego,
 - c) utrzymanie powierzchni dotychczas występującej mozaikowości środowiskowej z dużym udziałem ekotonów, warunkującej bogactwo i różnorodność zgrupowań zwierzęcych,
 - d) utrzymanie lub odtwarzanie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację zwierząt,
 - e) ograniczenie wprowadzania i kontrola liczebności gatunków obcego pochodzenia, w szczególności gatunków inwazyjnych, mogących stanowić zagrożenie dla rodzimej fauny, takich jak jenot *Nyctereutes procyonoides* i norka amerykańska *Neovison vison*;
- 7) w zakresie ochrony krajobrazów, w tym krajobrazów kulturowych:
- a) wzmocnienie ochrony prawnej zachowanych obiektów dziedzictwa kulturowego oraz rewaloryzacja obiektów zdegradowanych, przy dopuszczeniu ich adaptacji do pełnienia nowych funkcji,
 - b) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości obiektów dziedzictwa kulturowego,
 - c) uwzględnianie zasad ochrony krajobrazów, w tym krajobrazów kulturowych, w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w tym:
 - zachowanie osi krajobrazowych i powiązań widokowych, w szczególności obejmujących otwarcia widokowe na grzbiety górskie, a także przełomowe odcinki dolin rzecznych Białej Głuchołaskiej i Żółtego Potoku,
 - zapewnienie właściwej ekspozycji zabytkom,
 - zachowanie historycznych cech zabudowy regionalnej,
 - zachowanie charakterystycznych, historycznych układów ruralistycznych,
 - niedopuszczenie do rozpraszania zabudowy,

- zachowanie i odtwarzanie charakterystycznych układów zadrzewień, w tym zwłaszcza alei przydrożnych,
- d) zachowanie elementów kultury ludowej,
- e) poprawa dostępności do obiektów dziedzictwa kulturowego,
- f) aktywizacja działań na rzecz powstawania projektów i wspierania inicjatyw dotyczących kreowania nowych form opieki nad zabytkami i krajobrazem kulturowym oraz wykorzystywania ich na rzecz rozwoju regionalnego.

Rozdział 2

Przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania realizacji celów ochrony przyrody

§ 2. Przyrodniczymi, społecznymi i gospodarczymi uwarunkowaniami realizacji celów ochrony przyrody Parku są:

- 1) uwarunkowania wynikające z zapisów rozporządzenia Nr 0151/P/18/2006 Wojewody Opolskiego z dnia 8 maja 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego "Góry Opawskie" (Dz. Urz. Woj. Opolskiego Nr 33, poz. 1135), w tym zwłaszcza w zakresie celów ochrony Parku oraz zakazów obowiązujących na jego obszarze;
- 2) uwarunkowania wynikające z obowiązujących przepisów, w tym planów ochrony lub planów zadań ochronnych, odnoszących się do obiektów i obszarów położonych w granicach Parku, a objętych innymi formami ochrony, w tym zwłaszcza obszarów Natura 2000, rezerwatów przyrody i innych form ochrony, wynikających z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz.U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.) oraz ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162 poz. 1568);
- 3) uwarunkowania wynikające z obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych obowiązujących na obszarze Parku dokumentów planistycznych i strategicznych gmin Prudnik, Głuchołazy i Lubrza, powiatów prudnickiego i nyskiego oraz Województwa Opolskiego;
- 4) umożliwianie zachowania i wzbogacania oraz popularyzacji wartości przyrodniczych, w tym krajobrazowych Parku w warunkach zrównoważonego rozwoju;
- 5) podejmowanie działań na rzecz ochrony i kształtowania wartości krajobrazowych, które powinny dotyczyć zarówno krajobrazów naturalnych jak i historycznie ukształtowanych i tradycyjnych krajobrazów kulturowych;
- 6) preferowanie form działalności społeczno-gospodarczej zgodnej z regionalną tradycją oraz gwarantujących utrzymanie wysokich wartości przyrodniczych, w tym krajobrazowych, to jest:
 - a) leśnictwa i gospodarki leśnej zgodnej z potrzebami ochrony przyrody,
 - b) rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego,
 - c) obsługi turystyki krajoznawczej i kwalifikowanej oraz agroturystyki,
 - d) nieuciążliwego dla środowiska przetwórstwa lokalnych zasobów przyrodniczych;

- 7) włączenie problematyki ochrony walorów przyrodniczych i kulturowych w zakres strategii rozwoju Województwa Opolskiego, powiatów prudnickiego i nyskiego oraz gmin: Prudnik, Głuchołazy i Lubrza, a także uwzględnienie jej w ich polityce przestrzennej;
- 8) uwzględnienie w przygotowywanych przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu planach gospodarowania wodami oraz warunkach korzystania z wód zlewni, na obszarze których położony jest Park, zaleceń związanych z ochroną wód Parku;
- 9) realizacja planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Prudnik oraz planów urządzania lasu, gruntów innej własności, zapewniających ochronę wartości przyrodniczych, w tym krajobrazowych w formie przewidzianej przez obowiązujące przepisy prawa;
- 10) kształtowanie przyjaznych postaw wobec przyrody, jako dziedzictwa i dobra wspólnego, w tym poprzez promocję i udostępnienie turystyczne Parku i prowadzenie działalności dydaktycznej;
- 11) rozpowszechnianie informacji o najbardziej interesujących obiektach przyrodniczych w zakresie, w którym nie stanowi to zagrożenia dla stanu ich zachowania.

Rozdział 3

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków

§ 3. 1. Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych oraz ich skutków:

Lp.	Identyfikacja zagrożeń (I – zagrożenie istniejące, P – zagrożenie potencjalne)	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń i ich skutków
1	2	3
1.	Procesy erozji wodnej i wietrznej powodujące niszczenie pokrywy glebowej, zmiany ukształtowania terenu oraz przyczyniające się do wzrostu degradacji obszaru. (I)	Dostosowywanie sposobów użytkowania do warunków środowiskowych, w tym: - zalesianie lub utrzymywanie roślinności łąkowej na terenach najbardziej narażonych na erozję, - stosowanie orki w poprzek stoku na terenach użytkowanych rolniczo.
2.	Zanieczyszczenie gleb oraz zagrożenie zanieczyszczeniem wód podziemnych związane ze stosowaniem nawozów sztucznych i pestycydów. (I)	Ograniczenia stosowania nawozów sztucznych i pestycydów, promocja rolnictwa ekologicznego i pakietów rolnośrodowiskowych.
3.	Degradacja gleb organicznych w wyniku ich zasypywania i zabudowywania. (I/P)	Kontrola i egzekwowanie przepisów prawa. Wyłączenie wybranych terenów z zainwestowania.
4.	Nielegalne wysypiska śmieci. (I/P)	Likwidacja istniejących nielegalnych wysypisk śmieci. Kontrola i egzekwowanie przepisów prawa.
5.	Obniżanie się poziomu wód gruntowych i osuszanie mokradeł, podtorfień i łąk wilgotnych w wyniku melioracji odwadniających, niewłaściwej gospodarki	Likwidacja części rowów melioracyjnych, odstąpienie od ich konserwacji. Odbudowa lub budowa nowych urządzeń piętrzących oraz właściwa ich eksploatacja.

	wodnej oraz zwiększającego się poboru wód podziemnych z indywidualnych ujęć. (I/P)	Rozbudowa zbiorczych systemów zaopatrzenia w wodę oraz podłączenie do nich odbiorców, przy jednoczesnej likwidacji ujęć indywidualnych.
6.	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych spowodowane dopływem ścieków bytowo-gospodarczych, a także spływami powierzchniowymi z obszarów użytkowanych rolniczo i obszarów zabudowanych. (I/P)	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Parku i jego sąsiedztwie. Kontrola szczelności szamb oraz wywozu ścieków z gospodarstw domowych. Tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków poprzez odstąpienie od ich użytkowania i wprowadzenie pasów ochronnych roślinności. Ograniczenie zużycia nawozów sztucznych, gnojowicy i pestycydów do niezbędnego minimum, uwzględniającego nachylenie stoków, własności ochronne profilu glebowego przed migracją zanieczyszczeń i ochronę zasobów wód powierzchniowych i podziemnych.
7.	Upraszczenie mozaikowatej struktury przestrzennej terenów otwartych rolnych na skutek wzrostu intensywności uprawiania, w szczególności zamiana trwałych użytków zielonych na grunty orne. (P)	Propagowanie ekstensywnych systemów gospodarowania w oparciu o środki z programów rolno-środowiskowych i innych.
8.	Zabudowa lądowych ekosystemów nieleśnych. (I/P)	Wyłączenie z zabudowy cennych lądowych ekosystemów nieleśnych.
9.	Naturalna sukcesja powodująca zarastanie łąk i innych terenów otwartych, w tym Klasztornej Góry. (I/P)	Koszenie i karczowanie łąk, a następnie poddanie trwałemu użytkowaniu ekstensywnemu. Okresowe karczowanie drzew i krzewów.
10.	Nieprawidłowy dobór zabiegów gospodarczych w zakresie gospodarki łąkarskiej, takich jak wprowadzanie mieszanek traw pastewnych i zbyt wczesne koszenie. (I/P)	Rezygnacja z wprowadzania na łąki świeże i wilgotne mieszanek traw pastewnych. Maksymalne możliwe opóźnienie terminu koszenia łąk wilgotnych, dla umożliwienia zakończenia cyklu rozwojowego storczykowatych oraz ptaków lęgnących się na łąkach.
11.	Zaorywanie łąk i pastwisk. (I)	Utrzymanie łąk i pastwisk jako trwałych użytków zielonych z uwzględnieniem korzyści wynikających z programów rolnośrodowiskowych.
12.	Przerywanie połączeń ekologicznych oraz izolacja poszczególnych kompleksów Parku wskutek zabudowy nowych terenów. (I/P)	Uwzględnienie połączeń ekologicznych w polityce przestrzennej gmin, w tym wyłączenie z zabudowy korytarzy ekologicznych.
13.	Wycinka zadrzewień i zakrzewień śródpolnych w celu zwiększenia powierzchni gruntów lub ich komasacji. Wycinka drzew i krzewów wzdłuż dróg i cieków w trakcie prac związanych z ich konserwacją lub modernizacją. (I/P)	Wprowadzenie programu ochrony zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych oraz przydrożnych. Wyznaczenie i rozbudowa sieci korytarzy ekologicznych.

14.	Eliminacja martwego, stojącego i leżącego drewna, wykrotów i złomów w ramach zabiegów prowadzonych zarówno w lasach jak i w parkach, prowadzące do zubożenia fauny związanej z martwym i rozkładającym się drewnem, w szczególności fauny bezkręgowców saproksylicznych. (I/P)	<p>Zapewnienie larwom owadów saproksylicznych zróżnicowanego rodzajowo materiału żywicielskiego poprzez pozostawianie korzeni, konarów, gałęzi, wierzchołków, itd., w różnym stopniu rozkładu - materiał obumierający, martwy, wstępnie rozkładający się, butwiejący, w różny sposób rozmieszczony przestrzennie, poprzez realizację planu urządzenia lasu i stosownych wytycznych dotyczących prowadzenia gospodarki leśnej w Lasach Państwowych.</p> <p>Ograniczenie prac pielęgnacyjnych w parkach polegających na „leczeniu” lub usuwaniu starych, dziuplastych drzew, o ile nie wynika to ze względów bezpieczeństwa.</p>
15.	Ekspansja i celowe wprowadzanie obcych geograficznie i synantropijnych gatunków roślin, szczególnie niecierpka gruczołowatego <i>Impatiens glandulifera</i> rdestowców <i>Reinoutria</i> sp. sp. i zwierząt: norki amerykańskiej <i>Mustela vison</i> i jenota <i>Nyctereutes procyonoides</i> . (I/P)	<p>Stopniowa eliminacja obcych gatunków inwazyjnych, zagrażających gatunkom rodzimym.</p> <p>Nie lokalizowanie w obrębie Parku oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie ferm zwierząt futerkowych.</p>
16.	Wzmoczona penetracja obrzeży cieków i zbiorników wodnych, skutkująca płoszeniem ptaków, zwłaszcza w sezonie lęgowym. (I/P)	<p>Tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych, poprzez odstąpienie od ich użytkowania i wprowadzenie pasów roślinności.</p>
17.	Zaśmiecanie terenu Parku, m.in. w obszarach koncentracji ruchu turystycznego i rekreacji. (I/P)	<p>Zwiększenie efektywności gospodarki odpadami (np. większa liczba kontenerów i pojemników na odpady).</p> <p>Skuteczne egzekwowanie prawa.</p> <p>Rozwijanie programów edukacji ekologicznej.</p>
18.	Przekształcenia historycznych układów przestrzennych wsi na skutek dowolnych wtórnych podziałów parcelacyjnych. Rozrastanie się zabudowy poza tereny zainwestowane z równoczesną degradacją i zanikaniem zabudowy wewnątrz terenów osiedlowych. Pojawianie się tendencji powodujących zmniejszanie otwartych, niezabudowanych przestrzeni pomiędzy poszczególnymi jednostkami osadniczymi. (I/P)	<p>Zastosowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i standardów architektoniczno-urbanistycznych określonych w planie ochrony.</p> <p>Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w szczególności obejmujących tereny całych wsi.</p>
19.	Nieodpowiednie remonty i adaptacje bez uwzględnienia tradycji budowlanych i architektonicznych oraz stylu regionalnego. (I/P)	<p>Stworzenie katalogu i zaleceń dla inwestorów na obszarze Parku oraz innych opracowań propagujących architekturę regionalną, w tym ukazujących dobre i złe przykłady działań.</p> <p>Edukacja mieszkańców i upowszechnienie wiedzy o historii obszaru, poprzez szkolenia, imprezy okolicznościowe, konferencje, a także wprowadzenie tablic i znaków informacyjnych.</p>

20.	Destrukcja i dewastacja zabytków architektury, parków podworskich, alei zabytkowych i cmentarzy. (I/P)	<p>Skuteczne egzekwowanie prawa.</p> <p>Zwiększenie nadzoru przez służby Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.</p> <p>Pomoc w wyszukiwaniu nowych funkcji dla obiektów zabytkowych, w tym promocja programów, które umożliwiają pozyskanie środków finansowych na remonty i adaptacje.</p>
21.	Powstawanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazów naturalnych i krajobrazów kulturowych, w tym zakłócenia osi i panoram widokowych na zespoły zabytkowe obniżające ich walory ekspozycyjne. (I/P)	<p>Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planu ochrony.</p>
22.	Ekspansja obcego architektonicznie, bezstylowego, szepącego krajobraz budownictwa mieszkaniowego, rekreacyjnego i usługowego. (I/P)	<p>Zastosowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego standardów architektoniczno-urbanistycznych określonych w planie ochrony.</p> <p>Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w szczególności obejmujących tereny całych wsi.</p> <p>Zwiększenie nadzoru przez służby Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz przez Powiatowych Inspektorów Nadzoru Budowlanego, a także Społecznych Opiekunów Zabytków.</p> <p>Podnoszenie świadomości ludzkiej w dziedzinie ochrony zabytków poprzez m.in. działania popularyzatorskie czy też edukację szkolną.</p>
23.	Wzrastający ruch samochodowy w sezonie letnim, przy niewielkiej, w stosunku do potrzeb liczbie miejsc parkingowych. (I/P)	<p>Zorganizowanie większej liczby parkingów, w tym zwłaszcza w Jarnońtówku i Pokrzywniej.</p>
24.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do atmosfery ze skupisk niskiej emisji z indywidualnych palenisk gospodarstw domowych. (I)	<p>Zabiegi poprawiające higienę atmosfery poprzez podłączanie indywidualnych gospodarstw domowych do zbiorczych systemów zaopatrzenia w gaz lub zmianę paliw na mniej emisyjne.</p>
25.	Możliwość zanieczyszczania wód podziemnych i powierzchniowych z nieszczelnych szamb, nieprawidłowo składowanych nawozów organicznych i sztucznych oraz środków ochrony roślin (pestycydów). (P)	<p>Egzekwowanie istniejącego prawa.</p> <p>Realizacja kanalizacji wsi Jarnońtówek i Pokrzywna.</p>
26.	Eksploatacji złoża Dewon – Pokrzywna w Jarnońtówku powodująca emisję pyłów i hałasu na obszar Parku oraz zniszczenie powierzchni ziemi i degradację krajobrazu. (I)	<p>Odpowiednie planowanie eksploatacji obszaru górniczego, w tym szczególnie w zakresie ograniczania emisji pyłów oraz degradacji krajobrazu.</p>

27.	Rozszerzenie eksploatacji złoża Dewon – Pokrzywna oraz uruchomienie eksploatacji złoża Dewon - Pokrzywna 2 powodujące degradację krajobrazu, zniszczenie powierzchni ziemi, w tym siedlisk naturalnych i półnaturalnych oraz cennych przyrodniczo siedlisk antropogenicznych, które wykształciły się w obrębie wyrobiska. (P)	<p>Uwzględnienie w planach eksploatacji i rekultywacji obszaru górniczego potrzeby zachowania walorów przyrodniczych terenów otwartych, w tym oczek wodnych i odsłoniętych skał, a także uwzględnienie potrzeb ochrony krajobrazu. Opracowanie na podstawie szczegółowego rozpoznania terenowego, planu ochrony walorów krajobrazowych i planu kompensacji przyrodniczych zniszczonych siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków.</p> <p>Uwzględnienie w planach rozszerzenia eksploatacji, uwarunkowań wynikających z występowania chronionych siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, w tym także zasiedlających siedliska antropogeniczne, które wykształciły się w obrębie wyrobiska, oraz potrzeb ochrony walorów krajobrazowych i struktury ekologicznej</p> <p>Docelowo, po zakończeniu eksploatacji złoża i przeprowadzeniu szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej, objęcie dodatkową formą ochrony prawnej najcenniejszych fragmentów pod względem geologicznym, florystycznym i faunistycznym oraz krajobrazowym.</p>
-----	---	---

2. Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń zewnętrznych oraz ich skutków:

Lp.	Identyfikacja zagrożenia (I – zagrożenia istniejące, P – zagrożenia potencjalne)	Sposoby eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń i jego skutków
1	2	3
1.	Presja urbanizacyjna w bezpośrednim otoczeniu Parku powodująca dalszą fragmentację terenów otwartych, zmniejszenie różnorodności biologicznej, pogorszenie walorów ekspozycji na Park oraz wzrost ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych na obszar Parku oraz zmniejszanie areału lub zanikanie siedlisk i stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów. (I/P)	<p>Racjonalne planowanie stref dopuszczalnej zabudowy w ramach procedury sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniającej cele ochrony Parku.</p> <p>Wyznaczenie stref ochrony ekspozycji i wdrożenie dla nich zasad zagospodarowania zgodnie z zapisami planu ochrony.</p> <p>Uzbrojenie terenu w techniczną infrastrukturę ochrony środowiska.</p>
2.	Punktowe zrzuty ścieków bytowo-gospodarczych do wód powierzchniowych przepływających przez obszar Parku oraz spływy powierzchniowe z obszarów użytkowanych rolniczo i obszarów zabudowanych. (I/P)	<p>Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej.</p> <p>Kontrola szczelności szamb oraz wywozu ścieków z gospodarstw domowych.</p>

		Tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych poprzez wyłączenie ich z użytkowania i wprowadzenie pasów roślinności.
3.	Eksploatacja surowców mineralnych powodująca imisję pyłów oraz hałasu na obszar Parku. (I/P)	<p>Odpowiednie planowanie eksploatacji obszaru górniczego, w tym szczególnie w zakresie ograniczania emisji pyłów.</p> <p>Lokalizowanie, w miarę możliwości urządzeń emitujących hałas w miejscach obniżonych lub zasłoniętych roślinnością wysoką.</p>

Rozdział 4

Obszary realizacji działań ochronnych

§ 4. 1. W obrębie Parku wyznacza się następujące obszary realizacji działań ochronnych, zwane dalej strefami:

1) A – strefy istniejących obszarów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów lub obiektów o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych:

a) AR – istniejące rezerваты przyrody,

b) AP - istniejące pomniki przyrody,

c) APP – inne obszary o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych, zasługujące na objęcie dodatkową formą ochrony przyrody,

d) AK – istniejące strefy ochrony kulturowej:

- AKZ – obiekty wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków,

- AKB – planistyczna strefa „B” ochrony konserwatorskiej,

- AKE – planistyczna strefa „E” ochrony ekspozycji,

- AKK – planistyczna strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego,

- AKOW – planistyczna strefa „OW” obserwacji archeologicznej,

- AKW - planistyczna strefa „W” ochrony archeologicznej,

e) APK – inne obiekty lub obszary o najwyższych wartościach kulturowych, zasługujące na objęcie dodatkową formą ochrony:

- APKZ – obiekty proponowane do wpisu do rejestru zabytków,

- APKB – proponowana planistyczna strefa „B” ochrony konserwatorskiej,

- APKE – proponowana planistyczna strefa „E” ochrony ekspozycji,

- APKOW – proponowana planistyczna strefa „OW” obserwacji archeologicznej,

2) B – pozostałe strefy działań ochronnych:

a) BS – strefy utrzymania istniejącego sposobu użytkowania terenu w celu:

- BSI – zachowania tradycyjnego krajobrazu rolniczego i innych terenów otwartych,
- BSII - zachowania krajobrazu leśnego,
- BSIII – zachowania wód, obszarów podmokłych i stref źródliskowych,

b) BK — strefy zmiany istniejącego stanu środowiska przyrodniczego lub kulturowego poprzez wywołanie ukierunkowanych procesów:

- BKI – strefy przeciwdziałania zmniejszaniu i fragmentacji terenów otwartych, w tym łąkowych, torfowiskowych i murawowych, w wyniku samoistnej sukcesji lasu lub celowego zalesiania,
- BKII – strefy modyfikacji gospodarki leśnej,
- BKIII – strefy dopuszczalnego zainwestowania - obszary zainwestowane lub wskazane do zainwestowania, w tym:
 - - BKIIIA – obszary wskazane do zainwestowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zalecane do zmiany ustaleń,
 - - BKIIIB – obszary dopuszczalnego zainwestowania w przypadku utraty wartości przyrodniczych,
- BKIV – obszary lub obiekty zdegradowane, wymagające przekształceń funkcjonalno-przestrzennych istniejącego użytkowania,
- BKV – strefy utrzymania lokalnych szlaków migracji zwierząt,
- BKVI – strefa ochrony ekspozycji na obszar Parku.

2. Lokalizację stref działań ochronnych wskazano na mapie, stanowiącej załącznik nr 2 do uchwały sejmiku Województwa Opolskiego w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego „Góry Opawskie”.

Rozdział 5

Zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu

§ 5. Określa się następujący zakres prac w sferze prawnej związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu:

1) zaleca się, w celu pełniejszej i bardziej skutecznej ochrony ekosystemów Parku wraz z charakterystycznymi dla nich zbiorowiskami roślinnymi oraz gatunkami roślin, zwierząt i grzybów, objęcie dodatkowymi formami ochrony prawnej następujących obszarów o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych:

L.p.	Kod strefy	Proponowana nazwa i zalecana forma ochrony [REZ – rezerwat	Lokalizacja i orientacyjna powierzchnia	Charakterystyka

		przyrody; UE – użytek ekologiczny; SD – stanowisko dokumentacyjne; ZPK – zespół przyrodniczo-krajobrazowy]		
1	2	3	4	5
1.	APP_1	REZ „Gwarkowa Perc”	Stary kamieniołom oraz sztolnia zlokalizowane przy drodze i szlaku z Pokrzywnej na Biskupią Kopę, w tym oddz. 205a Obręb Prudnik, Nadleśnictwo Prudnik (2,18 ha).	Niewielki kamieniołom z kilkunastometrowymi ścianami skalnymi oraz sztolnia po eksploatacji kruszców. Najważniejsze walory geologiczne związane są z występującymi odsłonięciami łupków fyllitowych, charakterystycznych dla warstw andelskohorskich. Na ścianach można zaobserwować przebieg zjawisk tektonicznych, w tym wielopłaszczyznowe fałdowania. Sztolnia jest miejscem schronienia kilku gatunków nietoperzy: podkowca małego <i>Rhinolopus hipposideros</i> , nocka dużego <i>Myotis myotis</i> , nocka Natterera <i>Myotis nattereri</i> , nocka rudego <i>Myotis daubentonii</i> , mrocza pozłocistego <i>Eptesicus nilssonii</i> i gacka brunatnego <i>Plecotus auritus</i> . W 1993 roku otwór wejściowy sztolni został zamknięty kratą przez Zarząd Opolskich Parków Krajobrazowych, co skutecznie zabezpiecza zimujące w niej nietoperze.
2.	APP_2	UE "Wieszczyna"	Kompleks łąk położony na południowy-wschód od Moszczanki (2,49 ha).	Jest to obecnie rozczłonkowany kompleks wilgotnych łąk ze związków <i>Calthion</i> i <i>Molinion</i> . Na niewielkich fragmentach wykształciła się łąka bagienna <i>Scirpetum sylvatici</i> . Łąki są dobrze wykształcone.
3.	APP_3	UE "Kumak"	Fragmenty łąk i stawki położone w północnej części Jarnołówka za cmentarzem parafialnym (0,26 ha).	Obszar ten zawiera dwa niewielkie zbiorniki wodne będące siedliskiem kumaka górskiego <i>Bombina variegata</i> . W sąsiedztwie stawów znajdują się ostatnie w Jarnołówku dobrze wykształcone zbiorowiska łąk wilgotnych <i>Molinion</i> oraz <i>Arrhenatherion</i> . Występuje tu m.in. kukułka szerokolistna <i>Dactylorhiza majalis</i> oraz kosłek dwupienny <i>Valeriana dioica</i> -

				gatunek zagrożony w województwie opolskim. Lokalna ostoja zwierząt związanych ze środowiskiem wodnym.
4.	APP_4	UE „Jarnołówka”	Wilgotne łąki, zarośla i nieużytki położone przy drodze z Jarnołówka do Głuchołaz (5,14 ha).	Siedlisko występowania kumaka górskiego <i>Bombina variegata</i> .
5.	APP_5	UE „Za tamą”	Południowo-zachodnia część Jarnołówka (34,71 ha).	Siedlisko występowania kumaka górskiego <i>Bombina variegata</i> .
6.	APP_6	SD „Karliki”	Pas wychodni skalnych na prawym brzegu doliny Złotego Potoku na odcinku między Jarnołówką i Pokrzywną oraz skałki przy niebieskim szlaku turystycznym między Jarnołówką i Rozdrożem Pod Piekiełkiem, w tym oddz. 204b Obręb Prudnik, Nadleśnictwo Prudnik (2,57 ha).	Skałkowe wychodnie skalne zbudowane z utworów warstw andelskohorskich, wśród których występują tępki meta-pyłowcowo-ilaste, metaszarogłazy, zlepieńce i zieleńce. Utwory o bardzo złożonej i ciekawej tektonice. Obszar występowania zbiorowiska mszysto-paprociowego <i>Hypno-Polypodietum</i> .
7.	APP_7	SD „Karolinki”	Pas skalny występujący w dwóch grupach położonych na południowym zboczu góry Krzyżówka - pierwsza, oraz na południowo-zachodnim zboczu góry Olszak – druga, w tym oddz. 182m, 183a,b,c,d Obręb Prudnik, Nadleśnictwo Prudnik (2,02 ha).	Stanowisko zbudowane jest ze skał warstw andelohorskich, do których należą meta-pyłowce-ilaste, metaszarogłazy i zlepieńce metamorficzne. Ich szczegółowe opisy tzn. skład mineralny, wykształcenie, stopnie przeobrażeń, stopnie zaangażowania tektonicznego, sposób zalegania jest podobny jak w strefie APP_6 „Karliki”. Obszar występowania zbiorowiska mszysto-paprociowego <i>Hypno-Polypodietum</i> .
8.	APP_8	SD „Kwarcowa skałka”	Cicha Dolina, lewy brzeg Bystrego Potoku nad polaną z kapliczką, w tym oddz. 204c Obręb Prudnik, Nadleśnictwo Prudnik (0,08 ha).	Rozmiary skały: wysokość 4,60 m, szerokość 1,30 m, długość 3,0 m. Skałka jest monomineralna i składa się wyłącznie z kwarcu barwy białej. Na powierzchniach zewnętrznych skała otulona jest tępkami meta-pyłowcowo-ilastymi. Wietrzeje na kolor jasnoszary, miejscami słabo pomarańczowy, rdzawy w wyniku niewielkiej zawartości związków żelaza.
9.	APP_9	SD „Piekiełko”	Stary kamieniołom tępka fyllitowego	Na odstonięciach ścian kamieniołomu

			położony w lesie na północnych skłonach Biskupiej Kopy przy ścieżce przyrodniczej prowadzącej z Jarnołówka do Rozdroża pod Piekietkiem, w tym oddz. 205c Obręb Prudnik, Nadleśnictwo Prudnik (0,11 ha).	występują serie łupków meta-pyłowcowo-iłowcowych (łupków fyllitowych) o bardzo złożonych strukturach fałdowań. Charakterystyczne jest wyraźne drobne warstwowanie i laminacja łupka, a także fałdy różnej generacji. Obszar występowania ciepłolubnych zbiorowisk naskalnych z <i>Asplenium septentrionale</i> .
10.	APP_10	SD „Przydrożne skałki”	Grupa skałkowych wychodni warstw andelskohorskich ciągnąca się na przestrzeni ok. 300-400 m zlokalizowana wzdłuż drogi z Moszczanki do Pokrzywnej ok. 500-900 m przed pierwszym mostem nad Żółtym Potokiem, w tym oddz. 181a,c,f Obręb Prudnik, Nadleśnictwo Prudnik (1,07 ha).	Skały zbudowane są ze wzajemnie przeławicujących się łupków meta-pyłowcowo-iłowcowych, metamułowców z otoczkami oraz zmetamorfizowanych piaskowców z domieszkami żwirów oraz fragmentami łupków. Dominującą w kompleksie skał są łupki fyllitowe. Skały charakteryzują się silnym sfałdowaniem w kilku płaszczyznach. Obszar występowania ciepłolubnych zbiorowisk naskalnych z <i>Asplenium septentrionale</i> .
11.	APP_11	SD „Skały nad Białką”	Wychodnie skalne na stromych zboczach doliny Białej Głuchołaskiej, na odcinku jej przełomu przez Górę Chrobrego, do granicy z rezerwatem Nad Białką (2,07 ha).	W naturalnym podcięciu erozyjnym rzeki na jej przełomowym odcinku występują drobnoziarniste gnejsy biotytowe o bardzo drobnej laminacji, łupliwe, kruche. Mają barwę szarą, zwiertzałe są rdzawo-szare. Lokalnie występują żyły kwarcowe i oczka kwarcu, gdzieniegdzie amfibolity. Występujące na odcinku przy granicy państwa skały uznawane są za najstarsze na Opolszczyźnie. Należą do jednostki rejkizskiej. Obszar występowania zbiorowiska mszysto-paprociowego <i>Hypno-Polypodietum</i> .
12.	APP_12	SD „Skały przy sztolni”	Wychodnie skalne przy promenadzie spacerowej w Głuchołazach na zachód od mostu kolejowego nad Białą Głuchołaską przy kilkunastometrowej sztolni (0,71 ha).	Urozmaicone utwory łupkowo-kwarcytowe z partiami łupków biotytowo-muskowitowych występujących na przemian z szarym, zrekrytalizowanym kwarcytem oraz łupkami kwarcytowymi. Charakterystyczne liczne żyłki, żyły i soczewy kwarcowe do kilkunastu centymetrów, zgodne i niezgodne z foliacją łupków. Jedno z najlepszych odsłoneń łupków kwarcytowych warstw vrbneńskich na Opolszczyźnie.

13.	APP_13	SD "Sztolnia przelotowa nad Białą Głuchołaską"	Sztolnia przy promenadzie spacerowej w zdrojowej części Głuchołaz kilka metrów od koryta rzeki Biała Głuchołaska (0,01 ha).	W sztolni odsłaniają się kwarcyty, łupki kwarcytowe i łuszczkowe poprzecinane żyłami kwarcytowymi, kwarcowo-skaleniovymi i pegmatytowymi. Utwory były eksploatowane ze względu na zawartość sfalerytu, chalkopirytu, galenitu i złotożółtego pirytu. Obszar występowania zbiorowiska mszysto-paprociowego <i>Hypno-Polypodietum</i> .
14.	APP_14	SD „Zbylut”	Stoki Góry Zbylut przy drodze leśnej z Trzebiny do Dębowca, w tym oddz. 150g Obręb Prudnik, Nadleśnictwo Prudnik (0,33 ha).	Nieczynny kamieniołom zlokalizowany w lesie na stokach Góry Zbylut. Na 3-8 m ścianach kamieniołomu odsłaniają się kompleksy dolnokarbońskich łupków w warstewkach od kilku milimetrów do kilku centymetrów, a także gruboławicowe piaskowce. Podrzednie występują mułowce. Niezwykle interesująca jest tektonika fałdowa występujących utworów.
15.	APP_15	SD „Żabie Oczko”	Północno-zachodnie zbocze góry Olszak. Przy ścieżce dydaktycznej z Jarnołówka przez Żabie Oczko i Olszak do Pokrzywnej oraz przy niebieskim szlaku turystycznym z Jarnołówka do Pokrzywnej, w tym oddz. 182g Obręb Prudnik, Nadleśnictwo Prudnik (0,18 ha).	Odsłonięcia skalne warstw andelohorskich wykształconych w tym miejscu jako meta-szarogłazy i meta-pyłowce-ilaste oraz stare wyrobisko górnicze ze stawem o nazwie „Żabie Oczko” o powierzchni 600 m ² . Wysokość ścian wyrobiska dochodzi od kilku do 17 metrów ponad powierzchnię wody. Staw jest typem zbiornika bezodpływowego, zasilany wyłącznie wodami deszczowymi. W zbiorniku bardzo licznie gromadzi się detrytus roślinny w postaci gałęzi, czasami całych drzew i najliczniej liści opadłych w okresie jesiennym; latem lustro wody pokryte jest rzęsą wodną. Staw jest ważnym miejscem rozrodu płazów, w tym traszki górskiej <i>Triturus alpestris</i> oraz wodnych bezkręgowców, głównie ważek <i>Odonata</i> . Obszar występowania zbiorowiska mszysto-paprociowego <i>Hypno-Polypodietum</i> .
16.	APP_16	SD „Żegnalce”	Źródło oraz wysięki ze skał zlokalizowanych przy stromej krawędzi doliny Białej Głuchołaskiej koło parkingu i sztolni (0,01 ha).	Szczelinowe źródła ze zmetamorfizowanych skał dolnodewońskich budujących masyw Góry Chrobrego. Wody charakteryzują się dużą wydajnością i bardzo ciekawym

				składem mikroelementów. Są pozyskiwane przez turystów i ludność. Obok obudowanego ujęcia źródła liczne wycieki i wycieki spływające po skałach.
17.	APP_17	ZPK „Przełom Białej Głuchołaskiej”	Przełom Białej Głuchołaskiej przez metamorficzne utwory dolnodewońskie i proterozoiczne zlokalizowany na terenie miasta między granicą Państwa i zabudową centralnej części Głuchołaz (72,17 ha).	Największy i najbardziej spektakularny przełom rzeczny na Opolszczyźnie. Charakterystyczne silne przewężenie doliny i przyspieszenie nurtu rzeki oraz wysokie skarpy na granicy doliny częściowo wystające strome wychodnie skalne o wysokości kilkunastu metrów wprost z koryta rzecznego. Skrzydła przełomowej doliny niesymetryczne. Wyraźnie wyższe i bardziej strome skrzydło prawostronne na granicy ze wzniesieniem Góry Chrobrego.
18.	APP_18	ZPK „Przełom Złotego Potoku”	Przełom Złotego Potoku przez metamorficzne utwory warstw andelskohorskich między Jarnołówkiem i Moszczanką na północ od masywu Biskupiej Kopy i na południe od masywu Olszaka, w tym oddz. 181a,cf,i, 182h,i,l,m, 183a,b,c,d, 197a,b,c,d, 198a,b,c,d,g, 204a,b,c,h,i,l Obręb Prudnik, Nadleśnictwo Prudnik (133,38 ha).	Drugi pod względem wielkości, równie spektakularny przełom rzeczny w Górach Opawskich i na Opolszczyźnie. Charakterystyczne silne przewężenie doliny i przyspieszenie nurtu rzeki oraz wysokie krawędzie erozyjne z niemal pionowymi ścianami skalnymi na granicy doliny. Na wielu odcinkach wystające strome wychodnie skalne o wysokości kilkunastu metrów. Skrzydła przełomowej doliny symetryczne. Na odcinku wyżej położonym w Jarnołówku dolina bardziej wąska, wraz z biegiem Złotego Potoku ulega poszerzeniu.
19.	APP_19	ZPK "Prudnik Las"	Północno-wschodnie stoki Klasztornej Góry na południe od Prudnika, w tym oddz. 147i Obręb Prudnik, Nadleśnictwo Prudnik (11,40 ha).	Rozległy obszar mozaiki krajobrazowej, z przewagą terenów nieużytków oraz zadrzewień, charakteryzujący się bardzo wysokimi walorami fizjonomicznymi krajobrazu, mający też duże znaczenie kulturowe.
20.	APP_20	PP „Głaz narzutowy”	Cicha Dolina, lewy brzeg Bystrego Potoku nad polaną z kapliczką, w oddz. 204d Obręb Prudnik, Nadleśnictwo Prudnik (obiekt punktowy).	Rozmiary głazu: obwód 4.60 m, wysokość 0,83 m, szerokość 1,20 m, długość 1,70 m. Głaz jest typowym granitoidem, w składzie mineralnym dominuje kwarc, skalenie i bardzo licznie biotyt. Wśród minerałów ciemnych występują pirokseny i amfibole. Łuszczyków jest bardzo mało. Głaz wietrzeje na kolor od jasno- do

				ciemnoszarego.
--	--	--	--	----------------

2) zaleca się, w celu pełniejszej i bardziej skutecznej ochrony krajobrazów kulturowych Parku, objęcie dodatkowymi formami ochrony prawnej lub planistycznej następujących obszarów i obiektów o najwyższych wartościach kulturowych:

- a) APKZ_1 proponowany wpis do rejestru zabytków: Pensjonat „Polonia 4” ul. Lompy 1 w Głuchołazach,
- b) APKZ_2 proponowany wpis do rejestru zabytków: Pensjonat „Polonia 5” ul. Lompy 1 w Głuchołazach,
- c) APKZ_3 proponowany wpis do rejestru zabytków: kapliczka murowana w Jarnołówku stojąca przy domu nr 112,
- d) APKZ_4 proponowany wpis do rejestru zabytków: schronisko na Przedniej Kopie,
- e) APKZ_5 proponowany wpis do rejestru zabytków: sanatorium Aleksandrówka w Jarnołówku,
- f) APKZ_6 proponowany wpis do rejestru zabytków: kapliczka słupowa w Jarnołówku,
- g) APKZ_7 proponowany wpis do rejestru zabytków: kamień graniczny w Dębowcu,
- h) APKZ_8 proponowany wpis do rejestru zabytków: kamień graniczny w Podlesiu,
- i) APKB_1 powiększenie istniejącej strefy konserwatorskiej B w Głuchołazach przy ul. Andersa,
- j) APKB_2 utworzenie strefy B ochrony konserwatorskiej w rejonie ul. Lompy w Głuchołazach,
- k) APKB_3 utworzenie strefy B ochrony konserwatorskiej w miejscowości Jarnołówki,
- l) APKB_4 utworzenie strefy B ochrony konserwatorskiej w miejscowości Dębowiec,
- m) APKB_5 utworzenie strefy B ochrony konserwatorskiej w miejscowości Dębowiec-Wieszczyna,
- n) APKE_1 utworzenie strefy ochrony ekspozycji E na zespół klasztorny o.o. Franciszkanów Prudnik – Las,
- o) APKE_2 utworzenie strefy ochrony ekspozycji E na Jarnołówki wraz zespołem dworsko-parkowym,
- p) APKE_3 utworzenie strefy ochrony ekspozycji E na Podlesie-Gęstwina i kościół parafialny p.w. Św. Jerzego w Podlesiu,
- q) APKE_4 utworzenie strefy ochrony ekspozycji E na Jarnołówki, w tym na kościół parafialny p.w. Św. Bartłomieja,
- r) APKE_5 utworzenie strefy ochrony ekspozycji E na domy zdrojowe w Głuchołazach ul. Lompy,
- s) APKE_6 – utworzenie strefy ochrony ekspozycji E na Konradów,
- t) APKE_7 – utworzenie strefy ochrony ekspozycji E na Moszczankę,
- u) APKE_8 – utworzenie strefy ochrony ekspozycji E na Wieszczynę,
- v) APKOW_1 utworzenie strefy obserwacji archeologicznej OW w miejscowości Jarnołówki,
- w) APKOW_2 utworzenie strefy obserwacji archeologicznej OW w miejscowości Dębowiec,

x) APKOW_3 utworzenie strefy obserwacji archeologicznej OW w miejscowości Dębowiec-Wieszczyna.

§ 6. 1. Zaleca się następujący zakres prac związanych z ochroną zasobów abiotycznych i gleb odnoszący się do całego obszaru Parku:

- 1) przeciwdziałanie procesom erozji wietrznej i wodnej gleb oraz ich ochronę przed zanieczyszczeniami, poprzez utrzymanie i tworzenie pasów roślinności niskiej i wysokiej wzdłuż dróg i międz łąk i turzycowisk;
 - 2) nieprowadzenie prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyłączeniem obszarów objętych eksploatacją złóż;
 - 3) niepozyskiwanie próbek skał oraz minerałów bezpośrednio ze ścian skalnych za wyjątkiem próbek pobieranych w celach naukowych oraz obszarów objętych eksploatacją złóż;
 - 4) nieużywanie ciężkiego sprzętu w trakcie prac leśnych i rolnych na obszarze pokryw gruzowych oraz w sąsiedztwie wychodni skalnych i odkrywek geologicznych, w celu uniknięcia dewastacji rzeźby terenu;
 - 5) likwidację i rekultywację nielegalnych miejsc eksploatacji surowców mineralnych i wysypisk odpadów;
 - 6) niezasypywanie naturalnych i sztucznych odsłoneń skał podłoża, za wyjątkiem sytuacji w których prowadziłyby to do erozji pokrywy glebowej na obszarach użytkowanych przez gospodarkę rolną lub leśną oraz obszarów objętych eksploatacją złóż;
 - 7) ograniczenie wprowadzania nowej zabudowy w obrębie form rzeźby stanowiących wyróżniające się elementy w krajobrazie;
 - 8) przeprowadzenie szczegółowych badań gleboznawczych, jako podstawy do wyłączenia z wprowadzania nowej zabudowy obszarów, gdzie występują dobrze wykształcone i nie przekształcone profile glebowe;
 - 9) nieprzeznaczanie gruntów, na których występują gleby chronione w rozumieniu ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U z 1995 r. Nr 16, poz. 78) na cele nierolnicze lub nieleśne;
 - 10) kontynuowanie rozpoznania oraz badań naukowych dokumentujących walory abiotyczne i glebowe, w tym zwłaszcza w zakresie budowy geologicznej i morfologicznej;
 - 11) dbanie o czystość w zakresie usuwania odpadków pozostawianych przez turystów;
 - 12) minimalizację zanieczyszczenia atmosfery przez niską emisję;
 - 13) minimalizację zanieczyszczeń atmosfery w wyniku emisji pyłów podczas eksploatacji i przerobu surowców skalnych.
2. W strefach APP_6-15 zaleca się usuwanie części zwietrzelin, inicjalnych gleb oraz roślinności z cennych naukowo i dydaktycznie odsłoneń skalnych, o ile nie stoi to w sprzeczności z interesami ochrony przyrody ożywionej oraz bieżące usuwanie śmieci.
3. W strefie APP_14 zaleca się usunięcie roślinności z dna kamieniołomu celem jego udostępnienia.
4. W obszarze objętym eksploatacją złoża Devon-Pokrzywna i Devon-Pokrzywna 2 zaleca się uwzględnienie w trakcie rekultywacji terenu, potrzeb ochrony unikalnych odsłoneń skalnych oraz walorów przyrody ożywionej i walorów krajobrazowych.

§ 7. 1. Zaleca się następujący zakres prac związanych z ochroną lądowych ekosystemów nieleśnych, mający na celu zachowanie rolniczego użytkowania terenu oraz krajobrazu rolniczego, odnoszący się do całego obszaru Parku, ze szczególnym uwzględnieniem stref BSI:

1) nielokalizowanie budynków i budowli oraz innych obiektów niezwiązanych bezpośrednio z gospodarką rolną;

2) utrzymanie lub przywrócenie powierzchni i struktury trwałych użytków zielonych i sadów oraz kontynuowanie tradycyjnego i ekstensywnego sposobu ich użytkowania, w tym zgodnie z zasadami programu rolnośrodowiskowego, w ramach programu rozwoju obszarów wiejskich, o którym mowa w przepisach odrębnych, między innymi poprzez:

a) nieprzeorywanie użytków zielonych i sadów,

b) prowadzenie zabiegów agrotechnicznych zgodnie z wymogami zbiorowisk i zasiedlających je gatunków zwierząt, poprzez dostosowanie terminów, częstotliwości i technik koszenia,

c) ekstensywną uprawę sadów;

3) tworzenie i utrzymywanie miedz, zadrzewień i zakrzaceń śródpolnych oraz innych fragmentów wyłączonych z użytkowania rolniczego;

4) utrzymywanie i odtwarzanie wzdłuż wód pasów roślinności trwałej, krzewiastej lub drzewiastej stanowiących bufora dla zanieczyszczeń biogeochemicznych;

5) promowanie wśród rolników hodowli tradycyjnych ras zwierząt gospodarskich, ze szczególnym uwzględnieniem tradycyjnych ras bydła, koni i owiec oraz gatunków i odmian roślin uprawnych, w tym drzew i krzewów owocowych, zgodnie z zasadami programu rolnośrodowiskowego w ramach programu rozwoju obszarów wiejskich, o którym mowa w przepisach odrębnych;

6) opracowanie i wdrożenie programów monitoringu cennych i zagrożonych nieleśnych siedlisk przyrodniczych;

7) promowanie rozwoju pozarolniczych funkcji obszarów wiejskich, w tym agroturystyki i turystyki wiejskiej z wykorzystaniem infrastruktury turystycznej i edukacyjnej Parku.

2. W strefach BKI oraz BKIIIA zaleca się przeciwdziałanie sukcesji zarastających muraw, pastwisk, łąk, w tym śródleśnych, poprzez usuwanie samosiewów drzew i krzewów, a w razie konieczności także karczowanie z usunięciem biomasy, z pozostawieniem kęp drzew i krzewów w dolinach cieków, jako naturalnej zabudowy biologicznej.

3. W odniesieniu do nieleśnych siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w ramach obszaru Natura 2000 Góry Opawskie PLH 160007 położonego w granicach Parku, zakres działań ochronnych określono w przepisach odrębnych.

§ 8. 1. Zaleca się następujący zakres prac związanych z ochroną ekosystemów leśnych dla wszystkich typów własnościowych lasów, mający na celu zachowanie gospodarki leśnej oraz krajobrazu leśnego odnoszący się do całego obszaru Parku, ze szczególnym uwzględnieniem stref BSII:

1) realizację zapisów planu urządzenia lasu nadleśnictwa Prudnik oraz planów urządzenia lasu, gruntów innej własności, poddanych procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko;

- 2) wykonywanie czynności gospodarczych w oparciu o szczegółowe zapisy Zasad Hodowli Lasu, Instrukcji Urządzania Lasu, Instrukcji Ochrony Lasu oraz innych wewnętrznych wytycznych Lasów Państwowych, regulujące m.in. kwestie pozostawiania przestojów, martwego drewna, tyczenia szlaków zrywkowych itp.;
- 3) w przypadku stwierdzenia stanowisk rzadkich lub zagrożonych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów modyfikowanie gospodarki leśnej, mające na celu zapewnienia ich ochrony;
- 4) kontynuowanie przebudowy drzewostanów, celem dostosowania ich do warunków siedliskowych, szczególnie przy zastosowaniu rębni złożonych;
- 5) preferowanie metod mechanicznych lub biologicznych do zwalczania szkodników owadzych i grzybowych oraz do minimalizowania szkód łowieckich, przy jednoczesnym ograniczeniu metod zwalczania chemicznego;
- 6) niesadzenie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, w tym także na poletkach zgryzowych i innych poletkach łowieckich;
- 7) stopniowe ograniczanie udziału gatunków obcych geograficznie i ekologicznie w lasach o strukturze i funkcji zbliżonych do lasów rodzimych, według wskazań programu ochrony przyrody Nadleśnictwa Prudnik, w tym usuwanie dębu czerwonego *Quercus rubra*, robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia* i czeremchy amerykańskiej *Padus serotina* w ramach planowych zabiegów hodowlanych;
- 8) sadzenie na obrzeżach zakładanych upraw leśnych, domieszkowych i biocenotycznych gatunków drzew i krzewów występujących na różnych siedliskach lasów naturalnych i półnaturalnych;
- 9) sporządzenie w lasach niepaństwowych uproszczonych planów urządzania lasów, zawierających wskazania w zakresie gospodarki leśnej, podobne do przyjętych w zagospodarowaniu lasów w Lasach Państwowych.

2. Zaleca się przeniesienie do gospodarstwa specjalnego cennych fragmentów rodzimej przyrody, w obrębie następujących fragmentów ekosystemów leśnych oraz pozostawienie ich naturalnym procesom sukcesyjnym:

- 1) BKII_1 - „Dąbrowa”: kompleks leśny położony pomiędzy Moszczanką a Charbielinem, w oddz. 170b,c,f,g, 171a,b Obręb Prudnik, Nadleśnictwo Prudnik, powierzchnia. 24,38 ha.
- 2) BKII_2 - „Olszak”: kompleks leśny położony pomiędzy Moszczanką a Charbielinem - w oddz. 182h,i,l,m Obręb Prudnik, Nadleśnictwo Prudnik, powierzchnia 26,46 ha.

3. Zaleca się zalesienie gruntów w strefie BKII_3, przejętych przez Nadleśnictwo Prudnik w rejonie Klasztornej Góry.

4. W odniesieniu do leśnych siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w ramach obszaru Natura 2000 Góry Opawskie PLH 160007 położonego w granicach Parku, zakres działań ochronnych określono w przepisach odrębnych.

§ 9. 1. Zaleca się następujący zakres prac związanych z ochroną zasobów i ekosystemów wodnych odnoszący się do całego obszaru Parku, ze szczególnym uwzględnieniem stref BSIII:

- 1) ochronę obszarów źródłiskowych, poprzez niedokonywanie zmian ich użytkowania, a w szczególności trwałego wylesiania lub zamiany użytków zielonych w grunty orne, za wyjątkiem realizacji zadań służących ich ochronie i racjonalnemu udostępnieniu turystycznemu;

- 2) niewylewanie gnojowicy oraz ograniczenie nawożenia w pasie do 100 metrów od stref źródłowych i stref ochronnych ujęć wody, brzegów zbiorników lub cieków oraz na obszarach o wysokiej podatności na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych;
- 3) pozostawienie lub tworzenie wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, co najmniej 5. metrowego pasa trzcinowisk, zadrzewień i zakrzaczeń tworzących naturalną strefę buforową;
- 4) przyspieszenie budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków, w tym:
 - a) podłączenie wszelkich nowych i istniejących obiektów wytwarzających ścieki bytowe lub technologiczne do sieci kanalizacji sanitarnej,
 - b) uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach nie objętych dotychczas systemem kanalizacji sanitarnej poprzez egzekwowanie odprowadzania ścieków do szczelnych zbiorników;
- 5) utrzymanie naturalnego kształtu i przebiegu koryt wszystkich cieków w granicach Parku, z wyjątkiem sytuacji wynikających z odrębnych przepisów;
- 6) wyłączenie z konserwacji tych odcinków cieków, które nie są niezbędne dla ochrony przeciwpowodziowej oraz dopuszczenie do ich renaturyzacji;
- 7) niepodejmowanie działań powodujących obniżenie zwierciadła wód podziemnych, w szczególności budowy oraz odbudowy urządzeń drenarskich i rowów odwadniających na gruntach ornych, łąkach i pastwiskach, jak też w obszarach parowów, dolin rzecznych i strefach źródłowych cieków;
- 8) przeprowadzanie oceny oddziaływania na środowisko w przypadku budowy nowych stawów rybnych, uwzględniającej w szczególności migrację substancji biogennej do wód powierzchniowych i podziemnych;
- 9) opracowanie bilansu wodno-gospodarczego dla zlewni, w których prowadzona jest stawowa gospodarka rybacka oraz zlokalizowane są zbiorniki retencyjne, w tym weryfikację obliczeń zasobów dyspozycyjnych wód powierzchniowych oraz przegląd i aktualizację pozwoleń wodno-prawnych;
- 10) ograniczenie stosowania pestycydów do niezbędnego minimum, uwzględniającego nachylenie stoków, zdolność ochronną gleb przed migracją zanieczyszczeń oraz ochronę zasobów wodnych;
- 11) minimalizację używania nawozów sztucznych;
- 12) składowanie nawozów organicznych i sztucznych oraz pestycydów w miejscach izolowanych od podłoża i uniemożliwiających przesiąkanie substancji biogennej do gruntu;
- 13) niebudowanie nowych zbiorników zaporowych, za wyjątkiem niewielkich spiętrzeń wód mających na celu ochronę przyrody, ochronę przeciwpożarową lub przeciwpowodziową.

2. Zaleca się następujący zakres prac związanych z ochroną organizmów wodnych, w warunkach prowadzonej gospodarki rybackiej, odnoszący się do całego obszaru Parku ze szczególnym uwzględnieniem stref BSIII:

- 1) oparcie gospodarki rybackiej na aktualnym rozpoznaniu składu taksonomicznego oraz bazy pokarmowej ryb;
- 2) uwzględnienie w gospodarce rybackiej potrzeb ochrony gatunków rzadkich, zagrożonych i chronionych oraz objętych lokalnymi i krajowymi programami ochrony czynnej;
- 3) wprowadzenie zakazu zarybiania wód Parku obcymi geograficznie gatunkami ryb, a w przypadku stwierdzenia ich występowania sukcesywne ich eliminowanie;

4) utrzymywanie, przez niezbędne zarybienia, stałego poziomu liczebności gatunków ryb rodzimych, wykazujących stały spadek liczebności populacji.

3. W strefach APP_2-5 oraz 15-18 zaleca się kontrolowanie zmian stosunków wodnych, a w przypadku pojawienia się zagrożenia dla gatunków wodnych lub wilgociolubnych podjęcie działań na rzecz ich zachowania.

§ 10. 1. Zaleca się następujący zakres prac związanych z ochroną gatunków grzybów, roślin i zwierząt dziko występujących oraz ich siedlisk, odnoszący się do całego obszaru Parku:

- 1) prowadzenie programów restytucji gatunków na terenie Parku wyłącznie w sytuacji:
 - a) udokumentowanego występowania gatunku na tym obszarze w przeszłości,
 - b) zachowania siedliska gatunku w postaci umożliwiającej utrzymanie zdolnej do życia populacji,
 - c) jeśli wprowadzana populacja ma charakter rodzimy,
 - d) jeśli gatunek jest zagrożony w skali kraju lub Europy; nie powinno się podejmować restytucji gatunków licznych i niezagrożonych na innych stanowiskach;
- 2) objęcie wszelkiego typu działań ochrony czynnej kontrolą monitoringową, zarówno na etapie wykonywania projektu, jak i po jego zakończeniu;
- 3) kontynuowanie rozpoznawania stanowisk występowania chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt, grzybów i roślin objętych ochroną czynną;
- 4) zachowanie przy remontach i rozbudowie obiektów budowlanych, w tym również obiektów zabytkowych, siedlisk występowania rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt, w tym zwłaszcza mięczaków, ptaków i nietoperzy;
- 5) opracowanie i wdrożenie programu monitoringu gatunków rzadkich i zagrożonych, a także gatunków inwazyjnych stanowiących zagrożenie dla rodzimej różnorodności biologicznej oraz gatunków konfliktowych;
- 6) uczestnictwo w regionalnych lub krajowych programach ochrony w odniesieniu do gatunków objętych ochroną czynną;
- 7) ograniczanie populacji inwazyjnych gatunków roślin, w szczególności niecierpka gruczołowatego *Impatiens glandulifera*, rdestowców *Reynoutria sachalinesis* i *R. japonica* oraz spośród zwierząt - norki amerykańskiej *Mustela vison* i jenota *Nyctereutes procyonoides* stanowiących zagrożenie dla gatunków rodzimych;
- 8) prowadzenie racjonalnej gospodarki łowieckiej uwzględniającej:
 - a) odtwarzanie właściwej dla poszczególnych siedlisk liczebności i struktury populacji gatunków łownych, które w wyniku przekształcenia siedlisk nie podlegają naturalnym mechanizmom regulacyjnym,
 - b) dostosowanie dokarmiania zwierzyny łownej do potrzeb, w szczególności udostępnianie naturalnej karmy ukrytej pod śniegiem, poprzez mechaniczne rozgarnianie pokrywy śnieżnej oraz wykładanie karmy odpowiedniej dla gatunków,
 - c) zwalczanie kłusownictwa;
- 9) ograniczenie do niezbędnego minimum używania herbicydów i pestycydów;

- 10) uzupełnianie i zawieszanie nowych budek lęgowych dla ptaków, nietoperzy i pilchowatych oraz ich regularne czyszczenie, w obrębie drzewostanów w młodszym wieku i ubogich w naturalne dziuple;
- 11) budowę platform gniazdowych dla bociana białego *Ciconia ciconia*;
- 12) pozostawianie w krajobrazie rolniczym starych i martwych drzew i krzewów;
- 13) w obrębie parków i innych obszarów, w których wygrabiane są opadłe liście, tworzenie z nich kompostowników, jako miejsc dogodnych dla rozwoju larw owadów;
- 14) kontrolowanie stanu zabezpieczenia przed niepożądaną penetracją przez człowieka sztolni, będących schronieniami dla nietoperzy, a w przypadku ich uszkodzenia, podjęcie pilnych działań naprawczych.

2. W obszarze objętym eksploatacją złoża Dewon-Pokrzywna i Dewon-Pokrzywna 2 zaleca się przeprowadzenie szczegółowych badań przyrodniczych i przeniesienie populacji gatunków chronionych, zagrożonych zniszczeniem w inne miejsce na terenie Parku, w tym w uzasadnionych przypadkach na specjalnie w tym celu stworzone stanowiska zastępcze.

3. W odniesieniu do gatunków będących przedmiotem ochrony w ramach obszaru Natura 2000 Góry Opawskie PLH 160007 położonego w granicach Parku, zakres działań ochronnych określono w przepisach odrębnych.

§ 11. 1. Zaleca się następujący zakres prac związanych z ochroną wartości krajobrazowych, w tym krajobrazu kulturowego oraz ochrony obiektów dziedzictwa kulturowego, odnoszący się do całego obszaru Parku:

- 1) ochronę i kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego, w tym zachowanie typowego, skoncentrowanego charakteru układów ruralistycznych i drobnopowierzchniowego rozplanowania użytków rolnych;
- 2) ochronę i odtwarzanie zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych oraz ochronę starodrzewu w obrębie parków, wsi i zagród;
- 3) utrzymanie i odtwarzanie sadów przydomowych, ze szczególnym uwzględnieniem tradycyjnych odmian drzew i krzewów owocowych;
- 4) usuwanie, przebudowę lub zasłanianie zielenią dysharmonijnych elementów zagospodarowania, w tym także napowietrznych linii infrastruktury technicznej, o ile takie działania nie stoją w sprzeczności z przepisami odrębnymi;
- 5) usunięcie tablic reklamowych niezwiązanych z ochroną przyrody, gospodarką leśną lub obiektami położonymi na terenie Parku oraz odstąpienie od ustawiania nowych;
- 6) uwzględnienie potrzeb ochrony ciągów i punktów widokowych oraz roztaczających się z nich panoram na obszar Parku i z obszaru Parku na tereny przyległe, szczególnie przy realizacji zabudowy na gruntach dla których nie sporządzono miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- 7) uzyskanie pozytywnej opinii dyrektora Zespołu Opolskich Parków Krajobrazowych dla realizacji zabudowy na gruntach dla których nie sporządzono miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- 8) realizację zabudowy w oparciu o analizę parametrów urbanistyczno-architektonicznych sporządzonych dla każdej miejscowości odrębnie, z określeniem cech charakterystycznych;

- 9) zachowanie tradycyjnych elementów kultury materialnej i niematerialnej;
 - 10) zabezpieczenie przed zniszczeniem lub rewaloryzacją obiektów zabytkowych przy jednoczesnym dopuszczeniu ich adaptacji do nowych funkcji;
 - 11) utrzymanie istniejącej zabudowy o wartości historycznej oraz tradycyjnych elementów zagospodarowania terenu we właściwym stanie technicznym i funkcjonalnym;
 - 12) wzmożenie kontroli w zakresie zachowania lub przywracania ładu przestrzennego w krajobrazie oraz stały nadzór nad przestrzeganiem dyscypliny budowlanej;
 - 13) zainicjowanie przez służby Parku opracowania studium architektonicznego dla terenu Parku określającego katalog postulowanych rozwiązań architektonicznych w odniesieniu do podstawowych rodzajów zabudowy oraz wybranych obiektów małej architektury;
 - 14) rozwinięcie współpracy pomiędzy służbami ochrony przyrody a wojewódzkim konserwatorem zabytków, samorządami gminnymi oraz innymi organizacjami i osobami w zakresie ochrony zabytków kultury materialnej i niematerialnej;
 - 15) ustanawianie społecznych opiekunów do opieki nad cennymi obiektami kultury;
 - 16) wyeksponowanie i właściwe wykorzystanie elementów dziedzictwa kulturowego do celów dydaktycznych, edukacyjnych i naukowych oraz do promocji Parku, pod warunkiem zgodności z wytycznymi i zaleceniami konserwatorskimi.
2. Zaleca się następujący zakres prac związanych z ochroną walorów krajobrazowych, poprzez dokonanie przekształceń funkcjonalno-przestrzennych obszarów zdegradowanych, odnoszący się do stref BKIV:
- 1) rewitalizację obszaru przez zabezpieczenie przed zniszczeniem oraz remonty obiektów zdegradowanych, przy dopuszczeniu ich adaptacji do nowych funkcji;
 - 2) stopniową likwidację lub modyfikację obiektów i elementów dysharmonijnych w stosunku do tradycyjnego charakteru zabudowy i zagospodarowania przestrzennego;
 - 3) wprowadzenie zieleni izolującej oraz sukcesywną ich kontrolę i uzupełnianie ubytków.
3. Przy planowaniu eksploatacji oraz rekultywacji złoża Dewon-Pokrzywna i Dewon-Pokrzywna 2 zaleca się przeprowadzenie i uwzględnienie wyników szczegółowej analizy walorów krajobrazowych, w tym walorów widokowych oraz struktury ekologicznej krajobrazu.

Rozdział 6

Obszary udostępniane dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz sposoby korzystania z tych obszarów

§ 12. 1. Dla celów naukowych udostępnia się cały obszar Parku, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania:

- 1) zaleca się powiadomienie i uzyskanie zgody właściciela, zarządzającego lub sprawującego nadzór nad danym obiektem lub terenem w przypadku prowadzenia badań na obszarze Parku;
- 2) zaleca się współdziałanie instytucji i osób prowadzących badania naukowe z dyrektorem Zespołu Opolskich Parków Krajobrazowych, w tym udostępnianie mu uzyskanych wyników badań oraz wynikających

z nich wniosków końcowych, za zgodą autorów oraz z zachowaniem i poszanowaniem praw autorskich wynikających z przepisów odrębnych.

2. Dla celów edukacyjnych udostępnia się cały obszar Parku, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania:

1) zaleca się prowadzenie edukacji związanej z czynną ochroną przyrody i krajobrazu, polegającej na włączaniu uczestników w działania na rzecz przywracania lub utrzymania walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych, w tym w inwentaryzacje przyrodnicze, projektowanie, wykonywanie i konserwowanie ścieżek edukacyjnych i szlaków turystycznych i inne prace;

2) zaleca się prowadzeniem aktywnej edukacji historyczno-kulturowej polegającej m.in. na uczestniczeniu w rekonstrukcji ważnych wydarzeń historycznych oraz spotkaniach ze świadkami lub osobami osobiście związanymi z tymi wydarzeniami.

3. Dla celów turystycznych i rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb oraz innych form gospodarowania, udostępnia się cały obszar Parku, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania:

1) zaleca się rozwijanie na terenie Parku następujących rodzajów turystyki:

a) turystyka poznawcza: przyrodnicza, w tym ekoturystyka i geoturystyka oraz historyczno-kulturowa,

b) turystyka kwalifikowana: piesza, rowerowa, konna, kajakowa i narciarska,

c) agroturystyka,

d) turystyka pobytowa i rehabilitacyjna,

e) turystyka specjalistyczna: łowiecka i wędkarska;

2) do amatorskiego połowu ryb dopuszcza się wszystkie zbiorniki i ciekі wodne Parku należące do Skarbu Państwa, z wyjątkiem akwenów wyłączonych z użytkowania rybackiego na podstawie przepisów odrębnych;

3) biwakowanie jest możliwe jedynie w miejscach do tego wyznaczonych lub innych miejscach po uzyskaniu zgody właściciela lub zarządzającego terenem, przy przestrzeganiu przepisów odrębnych;

4) utrzymuje się przebieg istniejących szlaków turystyki pieszej, rowerowej i ścieżek edukacyjnych oraz zaleca się renowację i uzupełnienie towarzyszących im elementów infrastruktury turystycznej;

5) dopuszcza się korekty przebiegu istniejących szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych, w szczególności tam gdzie wymaga tego ograniczanie negatywnego wpływu ruchu turystycznego na środowisko;

6) zaleca się wyznaczenie szlaków turystyki konnej nie pokrywających się ze szlakami przeznaczonymi dla innych form użytkowania;

7) dopuszcza się wyznaczenie terenów sportów zimowych, w tym zwłaszcza w zakresie narciarstwa biegowego;

8) zaleca się rozwój elementów zagospodarowania turystycznego, w tym bram, tablic informacyjnych i drogowskazów informacyjnych oraz innych elementów małej architektury przeznaczonej dla obsługi ruchu

turystycznego, zwłaszcza w miejscach jego koncentracji, przy głównych ciągach komunikacyjnych w Parku oraz w punktach eksponowania walorów Parku;

9) zaleca się wyposażenie nowych szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych w elementy małej architektury, w tym miejsca odpoczynku z zadaszeniem, kładki, pomosty, wieże widokowe, itp. pod warunkiem, że nie degradują one walorów przyrodniczych i krajobrazowych;

10) zaleca się stałe podnoszenie standardu technicznego bazy noclegowej i gastronomicznej, parkingów oraz innych elementów infrastruktury turystycznej oraz likwidację lub modernizację obiektów dysharmonijnych w krajobrazie;

11) zaleca się modernizację kąpieliska w Pokrzywnej;

12) zaleca się rozpowszechnianie informacji o najbardziej interesujących obiektach przyrodniczych i kulturowych w Internecie na stronach WWW Zespołu Opolskich Parków Krajobrazowych, urzędów miast i gmin Głuchołazy, Prudnik i Lubrza i innych, za wyjątkiem sytuacji, w których zagrażałoby to ich ochronie.

Rozdział 7

Ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin: Prudnik, Głuchołazy i Lubrza oraz do planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Opolskiego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych

§ 13. 1. Określa się następujące ustalenia do nowych studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, obowiązujące na terenie całego Parku:

1) zainwestowanie wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, należy lokalizować wyłącznie w granicach stref dopuszczalnego zainwestowania – BKIII, wyznaczonych w planie ochrony, a także w granicach miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie uchwały lub w obszarach wyznaczonych w obowiązujących w dniu wejścia w życie uchwały studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz zgodnie z określonym w nich przeznaczeniem, dla których sporządzono miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, o ile lokalizacja nie jest sprzeczna z przepisami odrębnymi oraz z zastrzeżeniem zapisów § 14 ust. 4;

2) nie dopuszcza się do rozwoju innych układów urbanistycznych, niż wynikających z ust. 1, nie powiązanych przestrzennie z historycznie ukształtowanymi układami wsi i nie dowiązujących do nich pod względem funkcjonalnym i strukturalnym, w szczególności w zakresie funkcji terenu, wielkości działek, udziału terenów biologicznie czynnych, kubatury i architektury budynków mieszkalnych, usługowych, produkcyjnych i gospodarczych, ogrodzeń i innych elementów zagospodarowania;

3) przy realizacji nowego zainwestowania należy dążyć do nierozpraszania zabudowy. W pierwszej kolejności należy uzupełniać istniejące zagospodarowanie w lukach między zabudową;

4) przy kwalifikowaniu gruntów rolnych i leśnych do zmiany użytkowania należy dążyć do zachowania w możliwie największym stopniu różnorodności biologicznej i krajobrazowej Parku, w tym poprzez wyłączenie z zainwestowania terenów najcenniejszych przyrodniczo oraz ciągów ekologicznych zasilających lokalny system przyrodniczy;

- 5) zaleca się wyłączenie z zabudowy obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi;
- 6) nie dopuszcza się zabudowy terenów wyznaczonych jako wyłączone z zabudowy w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin obowiązujących w dniu wejścia w życie uchwały;
- 7) zaleca się opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących cały obszar Parku lub przynajmniej obszary nieleśne, z zastrzeżeniem, że plany te powinny uwzględniać całe sołectwa lub ich fragmenty położone w granicach Parku;
- 8) przy wyznaczaniu terenów przeznaczonych do zalesień należy uwzględnić następujące założenia:
 - a) należy dążyć do tworzenia zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno-leśnej, a także do tworzenia zwartego systemu przyrodniczego łącznie z innymi obszarami o funkcjach ekologicznych,
 - b) za obszary pożądane do zalesień przyjmuje się:
 - wielkoobszarowe tereny rolnicze o małej lesistości,
 - tereny łączące istniejące kompleksy leśne, które spełniają lub potencjalnie mogą spełniać funkcje tras migracji dla zwierząt,
 - tereny wzdłuż najważniejszych działów wodnych.

2. Ustalenia, o których mowa w ust. 1, obowiązują także w przypadku dokonywania zmian studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, obowiązujących w dniu wejścia w życie uchwały.

§ 14. 1. Określa się następujące ustalenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie uchwały, obowiązujące na terenie całego Parku:

- 1) przy zmianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:
 - a) utrzymuje się dotychczasowe przeznaczenie terenu, jako preferowane oraz dopuszcza się następujące przeznaczenie do zainwestowania:
 - tereny zabudowy zagrodowej,
 - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz mieszkaniowo-usługowej,
 - tereny rekreacji indywidualnej,
 - tereny usług nieuciążliwych lub o uciążliwości ograniczonej do granicy działki,
 - tereny produkcyjno-usługowe nieuciążliwe lub o uciążliwości ograniczonej do granicy działki,
 - tereny eksploatacji surowców mineralnych – tylko na terenach złóż obecnie eksploatowanych, do czasu wygaśnięcia koncesji na wydobywanie kopaliny,
 - b) w przypadku utrzymania dotychczasowego przeznaczenia terenu, ustala się obowiązek zastosowania warunków architektoniczno-urbanistycznych zabudowy określonych w ust. 2, z dopuszczeniem utrzymania dotychczasowej intensywności zainwestowania, w tym: minimalnej powierzchni działki, minimalnej powierzchni biologicznie czynnej oraz wysokości zabudowy,
 - c) w przypadku nowego przeznaczenia terenu ustala się obowiązek zastosowania warunków architektoniczno-urbanistycznych określonych w ust. 2,

d) w przypadku wprowadzenia wtórnych podziałów nieruchomości obowiązują ustalenia określone ust. 2 dla poszczególnych funkcji terenu,

e) zaleca się strefowanie zabudowy w granicach wyznaczonych obszarów do zainwestowania,

f) utrzymuje się dotychczasowe ustalenia planistyczne obowiązujące dla obszarów i obiektów objętych ochroną na podstawie zapisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody i ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, o ile jest to zgodne z aktualnie obowiązującymi wytycznymi i zaleceniami konserwatorskimi;

2) po utracie ważności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązują ustalenia określone w ust. 2 – 5.

2. Określa się następujące standardy urbanistyczno-architektoniczne, jako ustalenia do nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzanych dla terenów zabudowy, obowiązujące na terenie całego Parku:

1) nieprzekraczalna linia nowej zabudowy wynosi dla terenów przyległych do lasów:

- o powierzchni całkowitej lasu do 1,00 ha – 10,0 m od jego granicy,
- o powierzchni całkowitej lasu do 5,00 ha – 15,0 m od jego granicy,
- o powierzchni całkowitej lasu powyżej 5,00 ha – minimum 100,00 metrów od jego granicy,
- powyższe ustalenia dotyczą również terenów wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zalesienie;

2) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę wynosi:

a) dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej oraz rekreacji indywidualnej – minimum 800 m² – z zastrzeżeniem, że należy dążyć, w przypadku zaistnienia lokalnych możliwości, do zwiększania powierzchni działki,

b) dla zabudowy zlokalizowanej na obszarach historycznie ukształtowanej zabudowy lub stanowiącej jej logiczną kontynuację urbanistyczną, wielkość nowo wydzielanej działki może być mniejsza niż określona w ppkt a) pod warunkiem podporządkowania jej zasadom kontynuacji układu urbanistycznego i możliwości realnego zagospodarowania,

c) dla zabudowy produkcyjno-usługowej – minimum 1500,00 m²,

d) dla działek przeznaczonych na realizację inwestycji celu publicznego – nie ustala się minimalnej wielkości działki;

3) minimalna powierzchnia biologicznie czynna dla nowo projektowanych działek powinna wynosić:

a) dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - 70 % powierzchni działki,

b) dla zabudowy zlokalizowanej na obszarach historycznie ukształtowanej zabudowy lub stanowiącej jej logiczną kontynuację urbanistyczną – wielkości powierzchni biologicznie wynikać powinna z przepisów odrębnych lub realnych możliwości zagospodarowania nieruchomości – z zastrzeżeniem, że każda niezagospodarowana część nieruchomości powinna zostać przeznaczona pod tereny zielone,

c) usługowej – 25 % powierzchni działki, z zastrzeżeniem ppkt. d),

- d) dla zabudowy usług sportu, turystyki i rekreacji – 50% powierzchni działki,
- e) dla zabudowy rekreacji indywidualnej - 75% powierzchni działki (preferowana 85%),
- f) dla zabudowy produkcyjno – usługowej – 25% powierzchni działki;

4) nie dopuszcza się wprowadzania nowej zabudowy jednorodzinnej szeregowej, z wyjątkiem zabudowy bliźniaczej;

5) nie dopuszcza się wprowadzenia nowej zabudowy wielorodzinnej, z wyjątkiem adaptacji i dostosowania pod względem wymogów formalno-prawnych istniejącej zabudowy na potrzeby mieszkaniowe oraz realizacji zabudowy uzupełniającej zlokalizowanej na obszarach historycznie ukształtowanej zabudowy lub stanowiącej jej logiczną kontynuację urbanistyczną;

6) ustala się maksymalną wysokość nowej zabudowy:

a) jako logiczną kontynuację wysokości zabudowy historycznej opartą o analizę parametrów urbanistycznych sporządzoną w trakcie opracowywania planu miejscowego dla danego obszaru funkcyjnego lub miejscowości – z zastrzeżeniem, że nowo projektowana zabudowa nie może być wyższa od zabudowy sąsiadującej,

b) dla zabudowy na obszarach zlokalizowanych skrajnie w stosunku do centrum założenia urbanistycznego ustala się wysokość maksymalną:

- dla zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i rekreacji indywidualnej – do 9,00 m n.p.t.,
- dla budynków gospodarczych i garażowych – do 5,50 m n.p.t.,
- dla zabudowy usługowej i produkcyjno-usługowej – do 10,00 m n.p.t.,
- nie ustala się maksymalnej wysokości dla: kominów, masztów: urządzeń infrastruktury technicznej i podobnych, budynków użyteczności publicznej i budynków zamieszkania zbiorowego, obiektów budowlanych związanych z ochroną przyrody, bezpieczeństwem publicznym oraz ochroną lasów – z zastrzeżeniem, że należy dążyć do minimalizowania wysokości tych obiektów lub urządzeń harmonizując z otaczającą zabudową;

7) nie dopuszcza się lokalizacji instalacji produkcji rolnej i innej o wysokości wyższej niż 1,5 krotność wysokości najwyższego budynku w gospodarstwie;

8) zaleca się stosowanie cech zabudowy regionalnej, a w szczególności:

a) częściowe podpiwniczenie budynków,

b) materiałowe zróżnicowanie ścian zewnętrznych odpowiednio do funkcji pomieszczeń: ścian drewnianych w części mieszkalnej, murowanych w sieni i części inwentarskiej oraz ryglowych lub oszalowanych deskami w części gospodarczej,

c) stonowana kolorystyka elewacji,

d) przysłupowo-ryglowo-wieńcowo-murowane konstrukcje budynków,

e) wykorzystanie lokalnego materiału skalnego do budowy różnych elementów murów, dachów, ogrodzeń, w szczególności łupka fyllitowego i szarogłazu,

- f) dwuspadowy symetryczny dach o nachyleniu 45"-55", z dopuszczeniem dachów o nachyleniu od 37", ewentualnie z przysuwnicami i przełamaniem połaci,
- g) trójkątny lub trapezowy przy naczółkach, symetryczny szczyt, o symetrycznym układzie okien, detali,
- h) opierzenia deskami ścian szczytowych,
- i) pionowy układ deskowania opierzeń i balustrad;

9) nie dopuszcza się ogrodzeń o maksymalnej wysokości powyżej 1,8 m – chyba że wynika to z przepisów odrębnych;

10) nie dopuszcza się ogrodzeń z betonowych elementów prefabrykowanych;

11) zaleca się używanie lokalnych surowców skalnych, w tym łupka fyllitowego, szarogłazu, kamienia polnego, kamienia ciosanego lub kostki kamiennej do wykonania nawierzchni podjazdów i dziedzińców;

12) zaleca się następujące warunki kształtowania nowych zespołów zabudowy:

- a) należy dążyć do ujednociania formy i kolorystyki zabudowy oraz rodzaju ogrodzeń w ramach poszczególnych zespołów zabudowy,
- b) izolowanie zielenią zespołów zabudowy,
- c) ograniczenie ekspozycji nowej zabudowy od strony ciągów i punktów widokowych na i z terenu Parku;

13) dla terenów zieleni urządzonej przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:

- a) nie dopuszcza się zmiany przeznaczenia na inne cele,
- b) ustala się obowiązek utrzymania minimalnej powierzchni biologicznie czynnej 80%;

14) zaleca się na terenach przeznaczonych pod zainwestowanie maksymalne zachowanie istniejących lasów i zadrzewień – pod warunkiem braku sprzeczności z przepisami odrębnymi;

15) nie dopuszcza się umieszczania reklam poza terenami zabudowy.

3. Określa się następujące ustalenia do nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzanych dla terenów rolnych i leśnych ustalonych w obowiązujących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin obowiązujących na terenie całego Parku:

- 1) nie dopuszcza się realizacji nowej zabudowy na terenach rolnych, z wyjątkiem zabudowy zagrodowej, realizowanej zgodnie z ustaleniami określonymi w ust. 2;
- 2) zaleca się ograniczenie do niezbędnego minimum grodzenia działek pozostających w użytkowaniu rolniczym i leśnym.

4. Określa się następujące ustalenia do nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie wybranych stref realizacji działań ochronnych Parku:

- 1) dla stref AKB, AKE, AKK, AKOW, AKW zaleca się utrzymanie ich zasięgu oraz obowiązujących ustaleń;
- 2) dla stref APP:

- a) nie dopuszcza się lokalizacji budowli i budynków poza strefami dopuszczalnego zainwestowania – BKIII, wyznaczonymi w planie ochrony oraz strefami wyznaczonymi w obowiązujących w dniu wejścia w życie uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- b) nie dopuszcza się lokalizacji na terenach niezabudowanych i nie przeznaczonych do zabudowy obiektów małej architektury innych niż związanych z ochroną przyrody lub edukacją ekologiczną, prowadzoną przez administrację Lasów Państwowych lub Zespół Opolskich Parków Krajobrazowych;
- 3) dla stref APKB, APKE, APKOW zaleca się ich wyznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- 4) w przypadku ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego stref ochrony konserwatorskiej APKB, dla tych stref:
- a) zaleca się stopniową likwidację lub modyfikację obiektów i elementów dysharmonijnych w stosunku do tradycyjnego charakteru zabudowy i zagospodarowania przestrzennego, w kierunku form nawiązujących do cech regionalnych, zwłaszcza obiektów i elementów uniemożliwiających właściwą ekspozycję wartościowych obiektów zabytkowych,
- b) dopuszcza się modernizację lub adaptację istniejących budynków i form zagospodarowania terenu do nowych funkcji, przy obowiązku zachowania ich tradycyjnego charakteru,
- c) nie dopuszcza się wznoszenia budynków i obiektów małej architektury niezgodnych z tradycyjnym charakterem zabudowy i zagospodarowania przestrzennego,
- d) nie dopuszcza się umieszczania reklam lub innych tablic reklamowych niezwiązanych bezpośrednio z danym obiektem lub jego funkcją,
- e) zaleca się ochronę zieleni oraz uzupełnianie ich ubytków i kontrolę nasadzeń;
- 5) w przypadku ustalenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego planistycznej strefy ochrony ekspozycji APKE, dla tych stref:
- a) nie dopuszcza się lokalizacji budowli i budynków poza strefami wyznaczonymi w obowiązujących w dniu wejścia w życie uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- b) ustala się obowiązek nawiązywania współczesnymi formami i stosowanymi materiałami nowej zabudowy do lokalnej tradycji architektonicznej, z uwzględnieniem zasady, że nowa zabudowa nie może dominować nad zabudową historyczną oraz nie może przesłaniać obiektów lub obszarów, dla których ekspozycji została ustanowiona strefa,
- c) zaleca się ograniczenie wysokości nowo sytuowanych lub modernizowanych budowli i budynków do wysokości obiektów sąsiadujących,
- d) nie dopuszcza się wprowadzania zalesień;
- 6) w przypadku ustalenia stref obserwacji archeologicznej APKOW, dla tych stref obowiązują przepisy zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 7) dla stref BSI:
- a) nie dopuszcza się zmiany trwałych użytków zielonych na grunty orne,

b) nie dopuszcza się lokalizacji budynków, budowli oraz instalacji usługowych i produkcyjnych, nie związanych z gospodarką rolną;

8) dla stref BSII nie dopuszcza się lokalizacji na terenach leśnych obiektów budowlanych innych niż związanych z gospodarką leśną, ochroną przyrody lub edukacją ekologiczną prowadzoną przez samorządy, administrację Lasów Państwowych lub Zespół Opolskich Parków Krajobrazowych;

9) dla stref BKI nie dopuszcza się zalesień lądowych ekosystemów nieleśnych;

10) dla stref BKIII, z wyłączeniem BKIIIA i BKIIIB:

a) zaleca się zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, w tym pierwotnych podziałów parcelacyjnych, istniejącej sieci dróg, placów, linii zabudowy, kompozycji wnętrz urbanistycznych i kompozycji zieleni, przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej,

b) dopuszcza się realizację nowej oraz modernizację istniejącej zabudowy w sposób nawiązujący do lokalnej tradycji budowlanej, zgodnie z ustalonym historycznie ukształtowaniem przestrzenno-architektonicznym miejscowości,

c) zaleca się utrzymanie tradycyjnej zabudowy, przy jednoczesnym dopuszczeniu jej modernizacji i adaptacji do nowych funkcji,

d) zaleca się utrzymywanie elementów zagospodarowania terenu we właściwym stanie technicznym i funkcjonalnym;

11) dla stref BKIIIA zaleca się wyłączenie obszaru z zainwestowania;

12) dla strefy BKIIIB dopuszcza się, w przypadku nieodwracalnej utraty walorów przyrodniczych, przeznaczenie terenu pod parking z możliwością lokalizacji obiektów związanych z jego obsługą;

13) dla stref BKV nie dopuszcza się lokalizacji obiektów budowlanych oraz ogrodzeń i innych przeszkód utrudniających migrację zwierząt.

5. Określa się następujące ustalenia do nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie realizacji infrastruktury komunalnej, obowiązujące na terenie całego Parku:

1) nakazuje się podłączenie wszystkich obiektów budowlanych wytwarzających ścieki do zbiorczych systemów odprowadzenia i unieszkodliwiania ścieków, zgodnie z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu;

2) dopuszcza się do czasu wybudowania systemu kanalizacji, wyposażenie obiektów budowlanych w szczelne zbiorniki na ścieki;

3) zaleca się przeprowadzenie inwentaryzacji oraz likwidacji niekontrolowanych zrzutów ścieków, w tym pochodzących z nieszczelnych zbiorników do gromadzenia ścieków;

4) zaleca się kontynuowanie rozbudowy sieci wodociągowej, w tym obejmującej tereny zabudowy rekreacji indywidualnej. Do czasu realizacji zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę dopuszcza się indywidualne ujęcia wody;

5) zaleca się wprowadzanie kanalizacji deszczowej lub kontynuowanie rozbudowy istniejącej infrastruktury, w tym na terenach intensywnego ruchu samochodowego;

- 6) zaleca się prowadzenie liniowych elementów infrastruktury technicznej w „korytarzach” infrastrukturalnych, w szczególności wykorzystujących pasy rozgraniczające dróg o ile taki przebieg nie koliduje z przepisami odrębnymi;
- 7) zaleca się wyposażenie istniejących linii i słupów energetycznych linii wysokiego i średniego napięcia zlokalizowanych poza terenami zabudowy w odpowiednie oznakowania zabezpieczające przed kolizjami przelatujące ptaki oraz zabezpieczenia przed wykorzystywaniem ich jako miejsca odpoczynku przez ptaki;
- 8) zaleca się stosowanie linii doziemnych dla projektowanych, modernizowanych i przebudowywanych sieci elektroenergetycznych;
- 9) zaleca się stosowanie w ogrzewaniu budynków nowoczesnych, energo- i materiałooszczędnych systemów grzewczych z wykorzystaniem niskoemisyjnych paliw, w szczególności: drewna, gazu ziemnego, lekkiego oleju opałowego, biomasy oraz źródeł odnawialnych, w tym energii słonecznej;
- 10) zaleca się zmniejszenie energochłonności budynków służących realizacji celów publicznych poprzez ich termomodernizację;
- 11) zaleca się gromadzenie, odprowadzenie i unieszkodliwianie odpadów stałych zgodnie z obowiązującymi przepisami, w sposób określony w planach gospodarki odpadami;
- 12) zaleca się objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych, rozwój systemów selektywnej zbiórki odpadów, w tym odpadów ulegających biodegradacji, opakowaniowych, wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych;
- 13) nie dopuszcza się lokalizacji nowych składowisk odpadów;
- 14) nie dopuszcza się utylizacji odpadów przemysłowych i zawierających substancje toksyczne, odpadów chemicznych i wybuchowych;
- 15) zaleca się przeprowadzenie inwentaryzacji oraz likwidacji nielegalnych składowisk odpadów;
- 16) zaleca się propagowanie indywidualnych sposobów kompostowania w gospodarstwach domowych na terenach wiejskich;
- 17) zaleca się realizację inwestycji ograniczających zanieczyszczenia azotowe pochodzące z rolnictwa, w szczególności budowę płyt gnojowych i zbiorników na gnojowicę;
- 18) nie dopuszcza się lokalizacji nowych linii energetycznych wysokich napięć poza istniejącym przebiegiem oraz wiatraków i farm wiatrowych.

6. Określa się następujące ustalenia do nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie realizacji infrastruktury komunikacyjnej, obowiązujące na terenie całego Parku:

- 1) zaleca się odstąpienie od planów budowy drogi powiatowej – obwodnicy Pokrzywnej i Jarnołtówka przebiegającej przez obszar Parku;
- 2) zaleca się zachowanie dojazdów do cieków wodnych, umożliwiających wykonywania prac konserwacyjnych;
- 3) zaleca się prowadzenie niezbędnej modernizacji dróg, wraz z dostosowaniem ich do wymagań technicznych określonych w przepisach odrębnych;

- 4) zaleca się prowadzenie działań mających na celu poprawę warunków bezpieczeństwa ruchu, w tym zwłaszcza w rejonach o dużym natężeniu ruchu turystycznego;
- 5) zaleca się zachowanie przebiegu oraz szerokości dróg o nawierzchni gruntowej poza terenami zurbanizowanymi, przy jednoczesnym dopuszczeniu poprawy stanu ich nawierzchni z zastrzeżeniem, że dopuszcza się przebudowę i modernizację tych dróg jeśli wynika to z przepisów odrębnych, ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gmin lub miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- 6) zaleca się rozwój sieci parkingów w rejonach o dużym natężeniu ruchu turystycznego, ze szczególnym uwzględnieniem Jarnońtówka i Pokrzywnej, z zastrzeżeniem, że zespoły grupujące powyżej 100 pojazdów powinny być wskazywane w projektowanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

§ 15. Określa się następujące ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych Parku:

- 1) w terenach wskazanych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, jako tereny produkcji rolnej, zaleca się wyłącznie zabudowę związaną z gospodarką rolną, o ile lokalizacja nie jest sprzeczna z przepisami odrębnymi;
- 2) przy realizacji nowego zainwestowania należy dążyć do nierozpraszania obiektów; w pierwszej kolejności należy uzupełniać istniejące zagospodarowanie oraz lokalizować zabudowę wzdłuż istniejących dróg;
- 3) zaleca się wzmożenie nadzoru i kontroli w zakresie zachowania lub przywracania ładu przestrzennego w krajobrazie oraz stały nadzór nad przestrzeganiem przepisów prawnych dotyczących budownictwa i gospodarki przestrzennej;
- 4) zaleca się budynki w formie architektonicznej nawiązującej do tradycji architektonicznej regionu w oparciu o analizę urbanistyczno-architektoniczną sporządzaną w trakcie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- 5) dla strefy BKVI:
 - a) nie dopuszcza się lokalizacji nowych linii energetycznych wysokich napięć poza istniejącym przebiegiem oraz lokalizacji wiatraków i farm wiatrowych,
 - b) nie dopuszcza się lokalizacji budynków, budowli oraz instalacji usługowych i produkcyjnych, za wyjątkiem obszarów wskazanych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego lub miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obowiązujących w dniu wejścia w życie uchwały.

§ 16. Określa się następujące ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Opolskiego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych Parku:

- 1) zaleca się uwzględnienie propozycji objęcia najcenniejszych obszarów przyrodniczych dodatkową formą ochrony, zgodnie z propozycją o której mowa w § 5 pkt 1;
- 2) zaleca się wyznaczenie w granicach Parku oraz wokół Parku - zgodnie z granicami strefy ochrony ekspozycji na obszar Parku - BKVI, obszaru wyłączanego z lokalizacji nowych linii energetycznych wysokich napięć poza istniejącym przebiegiem oraz lokalizacji wiatraków i farm wiatrowych.

Rozdział 8

Uwzględnienie zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Opawskie PLH 160007 w części pokrywającej się z Parkiem

§ 17. Elementy, jakie powinien zawierać plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o których mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.) dla obszaru Natura 2000 Góry Opawskie PLH 160007 w części pokrywającej się z Parkiem określone zostały w przepisach odrębnych.